

ПОМЕНОМ СТРАДАЛИМА, У ЧУРУГУ ЈУЧЕ ОБЕЛЕЖЕНА 70. ГОДИШЊИЦА КРВАВЕ МАЂАРСКЕ РАЦИЈЕ

НЕМА ЗАБОРАВА ЗА СВЕ НЕДУЖНЕ ЖРТВЕ

У Чуруђу, њо прикуиљеним њодацима, њобијено око 1.300 људи

З А покој душа браће и сестара наших, пострадалих од душманске руке у рацији, Господу се помолимо, одзвањало је јуче, болно, у пренуној цркви Вазнесења Господњег у Чуруђу. То место у јужној Бачкој најтеже је пострадало у крвавој мађарској рацији која је, баш у нему, започела, на Тушиндан, 4. и трајала све до 29. јануара 1942.

У самом Чуруђу је, према подацима које је до сада прикупило Меморијално друштво рација 1942, за то време побијено близу 1.300 Срба, Јевреја и Рома или готово четвртина укупног броја становника, док је у целој јужној Бачкој, укључујући и Нови Сад где је рација спроведена од 21. до 23. јануара, пописано око 4.000 жртава.

Јучерашњи парастос слу-

БРОЈ ЖРТАВА

ДЕФИНИТИВАН број жртава мађарске рације у Бачкој још није утврђен. У књизи коју је објавио почетком деведесетих година новосадски историчар Звонимир Голуновић, пописано је око 4.000 имена, али су истраживања Меморијалног друштва рација 1942. већ показала да је реч о знатно већем броју. Према подацима из војних кругова у Будимпешти, до којих је још 1942. дошао Ендре Бајчи-Жилински, посланик у мађарском парламенту, број жртава је, кажу у том друштву, био 12.763.

жњо је епископ бачки Иринеј, уз саслужење седам епископа СПЦ: звоничко-тузланског Василија, милешевског Филарета, осечко-барањског и пољског Лукијана, будимског Лукијана, шумадиског Јована, крушевачког Давида и јегарског Порфирија, као и преко сто свештеника Епархије бачке.

- У исте омавке, свечарске дане, пре 70 година, и Чуруђани су се спремали да дочекају Божић, а онда је кренуло

зло и једини звуци који су се, данима, чули у селу били су пуцњи пушака, ударци секира и лелек недужних људи рекао је, у пригодној беседи, владика Порфирије, и сам рођени Чуруђанин. - Белину снега којег је те страшне зиме било много, испрскало је црвенило њихове невинне крви, а после су их, неке већ мртве, друге још живе, побацили под лед Тисе.

Највећи део страдалних Чуруђана, њих више од 400, по-

бијено је, иначе, у Топаловом магашину, здању у центру села од једва 150 квадратних метара које би, ускоро, требало да постане музеј жртава рације, а које је, у страшно поратном времену небриге и заборав, било складнице локалне земљорадничке задруге. Натискане у том сабласном простору, мађарски војници су их побили митраљеском ватром.

После парастоса којем је присуствовао Оскар Николић, амбасадор Мађарске у Београду, ту су јуче положени венци и цвеће. Уз остале, учинили су то и Ана Томанова-Маканова, потпредседник Владе Војводине и Шандор Егерешки, председник војвођанског парламента.

- Данас се, са великим пијететом сећамо људи који су страдали само зато што су

ПОБИЛИ И ДЕЦУ

СА колико бестијалности је спроведена рација у Чуруђу, говори и податак да је у њој побијено и осамдесеторо деце млађе од 15 година. Најмлађа је била Савка Николић којој је било 11 дана, пошто је рођена 23. децембра 1941. године.

били друге наше или вере, што су били другачији рекао је Егерешки. - Кривица није колективна, а истина о свим злочинима који су почињени у том страшном времену мора да се утврди до краја, јер само истина може да нама донесе помирење, а свим жртвама потпун мир.

Непосредно после Другог светског рата, пред Војним су-

дом 3. армије, односно Врховним судом Војводине, процесуирано је десетак мађарских официра, најодговорнијих за злочине у Рацији из 1942, међу њима и генерал Ференц Сомбатхеђи, начелник Генералштаба мађарске војске. Он је осуђен на смрт и 1946. године стрељан на Петроварадинској тврђави. ■ Ђ. ВУКМИРОВИЋ
Фото: Д. ДОЗЕТ